

## Táncold körbe Magyarországot online! - Somogy

2020/03/31



A sorozat most következő részeiben a Somogyba kalauzoljuk nézőinket, aminek köszönhetően a *Ugrós*, a *Lassú és friss csárdás* valamint a *Kanásztánc* lépéseit tanulhatják meg.



Nyolc tájegység jellegzetes táncait tanulhatja meg otthonában az Országos Széchényi Könyvtár segítségével. A táncok tanítását a legkiválóbb gyermekegyüttesek tagjai, a Szarvasi Gyermekek Szólótánc fesztivál díjazottjai mutatják be.

A táncokat a MTA BTK Zenetudományi Intézet Néptánckutató Archívuma filmjeivel illusztráljuk, amelyeket az Országos Széchényi Könyvtár [YouTube-csatornáján](#) [1] tesszük közzé 2020. március 27-től kezdődően péntek délután 15.00, 17.00, 18.30 órától.

[#táncold körbe Magyarországot online](#) [2]

## SOMOGY

Három epizód: *Ugrós (13 perc), Kanásztánc (12 perc), Lassú és friss csárdás (13 perc)*

A Balaton és a Dráva folyó között, ahogy az öregek mondják Somogyország dombos, erdőkben, mezőkben gazdag vidékén találjuk a magyar tánckincs legszebb, legrégebbi táncait. A terület archaikus jellegét a közelmúltig megőrizte. A török korban a dombokkal tagolt erdős területen a falvak népe könnyebben rejtőzhetett el az ellenség elől, mint az Alföld sík vidékén élő lakossága. Így az itteni táncok eredete még a kora középkorra vezethető vissza. A somogyi terület elzártsága és az, hogy ezen a vidéken a pásztorkodás, legeltető állattartás a 20. század elejéig virágzott, kedvezett a régi kultúra és életforma megmaradásának. Ezért a somogyi táncagyományban a későbbi eredetű csárdás mellett közkedveltek maradtak régi táncaink is.

### Ugrós

Az ugróst Somogyban még a közelmúltban is a legrégebbi formában táncolták. Mozcásanyagában nagyon hasonlít a kanásztáncra, ezért az ugróst a kanásztánc eszköz nélküli változataként is leírhatnánk. Valamikor a 19. század közepén alakulhatott ki, amikor a pásztorok heves és robbanékony stílusát a parasztság a saját ízléséhez kezdte alakítani, és annyira népszerű lett, hogy egészen a múlt század közepéig néhol még a csárdásnál is szívesebben járták.

### Kanásztánc

A somogyi táncok legkülönlegesebb típusa a kanásztánc. A kanászos, vagy kondástánc a leírások és az öregek visszaemlékezései szerint a múlt századig gazdag eszközkezeléssel, párbajszerű mozdulatokkal átszótt virtuóz tánc volt. A férfiak régebben valóban fegyverrel, karddal, baltával, majd később már más eszközzel, bottal, söprűvel virtuskodva táncoltak. Az ügyességi próba lényege az eszköz kerülgetése volt. A keresztbe rakott botot tánc közben érinteni, elrúgni nagy szégyen volt. Az eszközhasználat miatt a tánc figurái viszonylag egyszerűek, döntően a ti-ti-tá ritmikára épülnek.

### Lassú és friss csárdás

A somogyi csárdás régies jellegét mutatja a lassú csárdás ún. „lejtő” formája, amikor a táncosok lábujjhegyről talpra ereszkedve, térdüket nyújtva, majd meghajlítva, folyamatos, hullámzó, lejtő mozgást végeznek. A régies táncformát kiegészítik a Somogyban jellegzetes változatos régies fogásmódok. A szemben álló összekapaszkodás mellett többféle kézfogásos változat is közkedvelt volt. A somogyi friss csárdások lenthangsúlyosak. Megőrizték azokat a régies névváltozatokat, amelyek a tánc főbb mozgásformáiról nyerték eredetüket. A lippenős, libbenős, mártogatós, kopogós elnevezések mind a friss csárdást jelölik. A friss itt is gazdagabb figurakészletű, mint a lassú. Jellemzőek, a lippentős, mártogatós, kopogós motívumok és a Somogyban a párelengedős csalogatás is fontos része a táncnak.

*Közreműködött: Galga Zenekar, Chován Kálmán Művészeti Alapiskola, Sköcök gyermek táncegyüttes táncosai: Jordán Ildikó, Garai Lilla, Szécsi Zsolt, Nádudvari Nándor  
Felkészítő tanár: Barkó Erzsébet, Kiss Zoltán, Csasztván András*

### Videók:

- [Somogyi lassú és friss csárdás](#) [3]
- [Somogyi kanásztánc](#) [4]
- [Somogyi ugrós](#) [5]

2020/03/20 - 11:45

Source URL: <https://oszk.hu/en/node/4771>

### Links:

- [1] <https://www.youtube.com/user/nemzetikonyvtar/videos>
- [2] <http://www.oszk.hu/hirek/tancold-korbe-magyarorszagot-online>
- [3] <https://www.youtube.com/watch?v=n02mIN6l72k>
- [4] <https://www.youtube.com/watch?v=cQiHsodqPo8>
- [5] <https://www.youtube.com/watch?v=bAqKHA5L1Ro>
- [6] <https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>